

Nro 24.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Kelt Bétsben Septembernek 19-dik napján 1794.
esztendőben.

B E T S.

Múlt Vasárnap igen szép tüzi játékot adott Stuver úr a' Praterben, mellynek szemlélésére a' nézők közt mind a' Felséges Császár és Császárné, mind a' Fels. fő hertzegek és hertzeg asszonyok megjelentenek.

E' nap lévén a' kereszt fel emelésének innep napja is, a' szokás szerént gyűllést tartottak az udvarnál a' kereszties dámák, mellyben, a' Fels. Császárné, mint ezen rendnek védelmező asszonya és fő mesternéje, 28 nagy szüületésű dámát velt fel abba, kik közt nyóltzan voltak rész szerint magyar vérből származtak, rész szerint ma-

B b

gyar Mágnásoknak hitveseik, u. m. Báró *Lusinsky Anna*, született Henter asszony; B. *Vécsey Teresia*, szüi. Gr. *Zichy asszony*; Gr. *Batthyáni Teresia*, született Stubenberg asszony; *Dessöffy Rószlia* Grófné, szül. Lassert Báró asszony; Gr. *Althán Magdolna*; Gr. *Kolonics Károlina*, szül. Gr. *Haugvicz asszony*; Báró *Kemény Teresia* született Gróf *Batthyáni asszony*; és Gróf *Althán Mária Anna*.

Mészáros Generál Májor urat, a' ki mind a' múlt Török, mind a' jelenvaló Frantzia háborúban, sok jeles próbáit adta vitézi virtusainak, és a' Fels. Austriai házhoz való hűségének, mind két nembeli maradékaira nézve Báróságra méltoztatta Felséges Királyunk emelni.

Hadi Történetek.

Albert Saxóniai Kir. hertzeg azt írja *Sept. 6* ik napján *Schwecezingeni* fő kvártélyából, hogy az előtt harmad nappal, u. m. *Sept. 4*-dikén *Blücher* Prussizus Generál Májor lesbe állította *Völher* kapitányt *Weisenheim* mellett, a' Frantzia portázni járó gyalogok ellen; a' ki is véletlenül rájuk ütvén, sokakat le aprított, két altisztet pedig és 7 köz embert el fogott közzülök.

Ugyan ez a' fellyebb említett *Blücher* Generál Májor meg ünván seregeinek a' Frantziák által lett szüntelen való nyúghatatlanokdatását, erőssen fel tette magában, hogy majd bé fizetnékiek. E' végre *Sept. 4*-dik napján követett éj-jel, *Ivernois* fő Strázsamester vezérleése alatt 100 gyalog és vadász katonát, *Battenberg* mellett lesbe állítatott, önnön maga pedig a' huzárokból, dragonyosokból, és könnyűszerű lovasokból álló tábori külső vigyázó sereggel kis *Zoarbaeckbe* ment, 's a' mennyire lehetett, el rejtzevén, lest vetett a' *Bubenheimből* portára ki járnai szokott patriótáknak.

Ivernois fő Strázsamestert, előbb, mint sem kellett vóna, meg sajdítván az ellenség, vizsgálta

fordult, ne hogy, mint másszor is már rajta meg történt, törbe essen. De így is keveset segíthetett magán, mivel ki ugratván *Blücher* Generál lovassaival les-helyéből, közibe vágott a' Fr. gyalogságnak, és nem keveset aprított le, 's fogott el közzülök. Onnan lett vílza térésének alkalmatosságával *Kerzenheimnél* ismét egynéhány 100 gyalog, és 50 lovas Frantziára bukkant, ezeket is meg támadta vitéz lovasaival, meg ölt 300-at, 1 tisztet, 1 Strázsamestert, 1 kápiárt és 62 köz embert el fogott; a' többit pedig úgy meg rettentette, hogy azt sem tudták ijedtekben, melylyik szövegetébe rejtezzenek a' sűrű erdőnek. — *Blücher* Generál jelentése szerént, eggy köz emberénél többet el nem vezett, kettő pedig sebet kapott.

Fouroni fő kvártélyából azt írja *Gr. Clerfayt* hadi Tármaster, hogy azon nap érkezett légyen táborába a' *Valenziai* capituláció szerént szabadon bocsátott Cs. K. őriző sereg.

Gróf *Clerfayt* azt is jelenti a' Fels. udvari hadi Cancelláriához küldött tudósításában, hogy a' mint a' spionok hírül vitték, nagy erővel, és sebességgel nyomúl feléje a' Fr. ármádia; hanem hova igyekezzen, a' *Maas* vize felé é, vagy másuvá, még ekkorig ki nem tanúlhatta.

Német Birodalom.

Kolóniát, mind régiségére, mind nagyságára, mind népességére nézve, a' legnevezetesebb városai közé lehet számlálni a' N. Birodalomnak, melly kies fekvésére, pompás és számos templomaira, klastromaira, az ott lakó sok papságra, és szent ereklyékre nézve, *Német Rómának* nevezetik. A' régi fortificációnak módja szerént, vastag kö falakkal, 83 tornyokkal, három sáattal, és 24 kapukkal vagyon meg erősítetve. Első helyet érdemel az úgy nevezetett Német Birodalombeli szabad városok közt, az az, azok közt a' városok közt, a' mellyeknek ülések es voksok

vagyon a' *Regensburgi* szüntelen tartó diétán, egyenesen a' R. Császártól függ, és a' hozzá tartozó vidékkel égyütt, az oda való nagy méltóságú polgári Előjáróktól kormányoztatik. Nem régiben egy különös levelet küldöttek a' Frantzia északi ármádiánál lévő nemzeti biztosok a' *Kolóniai* magistratushoz, mellynek rövid summája e' vala: A' Frantzia respublicának, *úgymond*, gyözedelmeskedő fegyverei nem sokára városoknak kö-falaihoz fognak nyomúlui. Az abba leendő bé menetelünknek alkalmatosságával tsendesen és barátságosan fogjuk magunkat a' lakosok eránt viselni, meg lévén arról gyözedtetve, hogy ottan sok derék, és a' Frantzia szabadság's egyenlőség alkotmányának kedvező lakosok tállattassanak. Ahozképest szükség leszen a' Magistratusnak szorgalmatossan vigyázni, hogy addig is, t. i. a' republicanusoknak oda érkezéséig, tsendesség és jó rend tartattasson; hogy az aristocratiai principiumoknak hirdetése által meg ne vesztegessék a' közönséges újság írók a' népet; hogy hamis úton módon ne ótsárollyák a' Frantzia nemzetet s. a. t. *Fistula dulce canit volucrum dum decipit auceps*, az az, igen edesen szókott hangzani a' madár fogónak sípja, a' midőn törbe akarja a' madarakat ejteni. — Bátor igen edes és tsinos hangja légyen is ezen *Kolóniába* küldött Fr. levélnek; de még is minden igaz, és hazáját, nemzeti szabadságát, és vallását lzerető értelmes ember borzad és reszket annak hallásán, 's annyival inkább a' Frantzia ármádiának hozzájok való közelgetésének hírére. Mint tsalárd és vérszopó pennából folyt irást nem is itilte azt a' *Kolóniai* magistrátus méltónak lenni a' ki hirdetésre.

A' *Würtembergi* uralkodó hertzegnek minap tett serkentő proclamatiója igen hasznos vólt. Azóltától fogva szüntelen szaporodik a' *Svéiai* kerületben, a' hazájoknak védelmezésére felbuzdult, és fegyvert kötött lakosoknak lzáma, úgy annyira, hogy a' múlt hólnapnak végén, már 40

ezer főből állott, a' kik szüntelen gyakorolják magokat a' fegyverben, és akármely szempillantásban is kézzek hazájok bölcsőségének vérrel füstölő óltárán élteket fel áldozni. — A' *Durlachi* Marchionatusnak hiv lakosai is nagy számmal fogtak fegyvert, és mintha ugyan regularis katonaság volna, úgy tudják magokat abban gyakorlani. — A' *Moguntziai* katonai őrizet 13 ezer emberre fog öregbitetni, és még most is szüntelen jobbitatnak és szaporítatnak a' városnak védelmező erősségei.

Egy Német Birodalombeli közönséges újság író azon panaszkodik, hogy a' szövetséges armádiának *Austriai Belgiomból* lett ki jövetelétől fogva, nemcsak a' *Brüsszeli*, és más Belgiomi, hanem még a' Frantzia Országai, Hollandiai és Angliai közönséges levelek is vagy egészen ki maradtak, vagy egy két postával későbbben járnak, mint ennekelőtte. A' *Hamburgi* Correspondensnek Párisi levelező barátja is halgatni kezdett. Mellyből az a' következés, hogy sok fontos dolgok homályban fognak e' világ előtt maradni.

Frigyes Belgyiom.

A' *Pichegrü* Fr. Generál armádiája a' *Bredai* kerületben táborozik. — Az Orániai örökös herczeg 4000 embert küldött, a' *Sluysi* őrizetnek segítségére, de már későn esett a' dolog, mivel izemek láttára mentenek bé abba a' Frantziák. Aug. 27 dikén ment ki abból a' Hollandiai őrizet, és minden fegyverét le rakván, *Duyn* Generállal égyetemben *Brüggebe* vitettek hadi fogásra. *Sluysnek* el foglalhatása után mindgyárt *Hülst* alá mentek a' Frantziák, és azt is fel kértették.

Lengyel Ország.

Néhány közönséges levelek azt beszélik, hogy a' Lengyel Confoederatusok alattomban ki

küldött kémjeik által meg háborították déli Prusz-
 zsiának eddig volt tsendességét, és hogy számos
 parafatok fegyvert fogván, sok törvényteleniséget
 visznek végbe. Ahozképest múlt hólnapnak 23-di-
 kán egy proclamatiót tétetett közönségessé a'
 Posnániai Kir. immediata Commissió, mellyben
 azoknak, a' kik a' fegyvert le teszik királyi ke-
 gyelem, azoknak pedig, a' kik továbbá is enge-
 detlenkednek, kemény büntetés ígirtetik. — Né-
 melly magános levelek szerént, nemcsak déli, ha-
 nem napnyúgoti Prusszia is fel háborodott. —
 A' déli Prusziai posta utak éppen nem bátorsá-
 gosok a' zenebonáskodó, és imitt amott kóborló
 Lengyel confoederatusok miatt. — Nem régiben
 1470 tallért rablottak el a' *Sochaczewi* rendes pos-
 tától.

A' *Berlini* levelek szerént ismét Orosz kéz-
 ben vagyon *Kurlándiának* fő városa *Libeau*, melly-
 re hét Orosz fregatták ütöttek tengeri oldaláról,
 's ki is verték onnan a' Lengyeleket. A' *Kur-
 landiai* hertzeg, nagyobb bátorságnak okáért, *Mie-
 tauból Rigába* ment által. Ugyan ezen fellyebb
 említett levelek beszélik azt is, hogy *Grodno* és
Wilna közt véres viadal esett az Oroszok és Len-
 gyelek közt, mellyben 2000 ember maradt az
 utólsóbbak közül a' tsata piatzon. Az Oroszo-
 kat *Galiczin* hertzeg vezette. Az *Oderai Frank-
 furtumnak* bátorsága végett, 81 lovas és 50 gya-
 log katonák küldettek oda (*Frankfurtum* közel
 esik Lengyel Ország szélihez.)

A' *Lythvániai* confoederált seregnek Oro-
 szok által lett meg veretetéséről, és *Wilna* váro-
 sának el vétetéséről, következő hiteles tudó-
 sítást vettünk. Kezére vévén *Wielohurski* Gene-
 rál a' *Lythvániai* seregnek fő kórmányát, *Lyda*
 mellett táborba szállott. Az Oroszok, mint forté-
 lyos hadakozó emberek, itten is hadi fortéllal
 éltek, és az alatt, míg egynéhány ezer ember-
 ből álló sereg *Novograd* felől a' Lengyeleket
 nyúghatatlankodtatta, 's *Wielohurski* Generálnak

figyelmetességét magára húzta volna, más és erősebb Orosz sereg *Wilna* ellen ment, mellynek avantgardéja mingyárt rajta ütött a' város alatt 4000 emberrel táborozó *Grabovski* Generálison, egész corpusát el széleztette, és a' nálla lévő egész ártillériát a' *Wilja* vizébe hányni kényszerítette. Ezen Orosz avantgardé, az az, előjáró sereg hirtelen lett elönyomulásának még ekkorig egyéb következése nem volt, hanem hogy egynéhány száz Sarmaták küldettek a' más világra, és *Wilna* külső városainak egy része általok meg gyűjtatott. Hogyha tsendesebben bántak volna a' dologgal, és bé várták volna az Orosz seregnek derekát, még akkor el vehették volna *Wilnát*. Fülébe menvén *Wielohorski* Generálnak e' történetnek híre, észre vette az Oroszoknak fortélyát, de késő, ellének indította seregét, de ekkor is már későn, mivel addig amazok egy olly tábor helyet választottak *Wilna* előtt egy mélföldnire magoknak, 's annyira bé sántzolták magokat, hogy lehetetlenség volt közel hozzájuk férni, és nagy veszedelem nélkül velek üstökbe kapni. Előre el látván *Wielohurski* Generál, hogy lehetetlen volna nékie az Oroszok ellen szerentséssen hadakozni, mingyárt által adta a' Lythvániai seregeknek kormányát *Chlevinski* Generálnak, 's el ment az ármádiától, hová, hová nem, bizonytalan. Ekkor *Knorring* és *Subow* Orosz Generálok magokhoz húzván a' több imitt amott vigyázott Orosz seregeket, Aug. 12 dik napján, reggeli 4 órakor meg támadták a' Lythvániai Lengyel ármádiát, rövid velek volt viaskodások után meg verték, szélttel üzték, 's *Wilna* városát el foglalták, és 2000 főből álló őrizetet hagyván abban, *Grodnotól* nem messze szállottak táborba. Aug. 13 ik napján ki ásatott a' *Wilnában* meg öletett *Kossakowski* Generálnak teste, 's nagy pompa közt kopersóba tétetve el temettetett. — *Samogitiában* *Wawrzetzkí* commandirozza az insurgált Lengyeleket. *Derfelden* Orosz Generál 12 ezer emberrel táborozik *Slonin* alatt *Siczakow* Lengyel Generál

ellen, kinek vezérlése alatt 15 ezer Lengyel lenni mondatik. Egy közönséges levél meg hamisítja, hogy az Oroszok *Wilndt* fel prédálták, és a' lakosokat minden nem és kor választás nélkül meg ölték volna.

Egy *Aug.* 30 dik napján költ *Thorunami* levél azt beszéli, hogy a' déli Prussziában, az az, Lengyel Országnak abban a' részében, melyet a' múlt esztendőben foglalt vala el a' Prusszia király, napról napra mind inkább nevededik az insurgenseknek száma. A' papok nemcsak alattomban, hanem még a' templomokban is serkengetik halgatóikat a' Prusszusok ellen. — *Cujawidnak* nem utolsó városa *Brzesc* alatt keményen bé sántozták magokat a' Lengyelek. *Gnesnában* közönséges gyűlést tartottak a' nemesek. — *Klodáóban* egynéhányat el tsiptek azok közül, a' kik a' Prussziai király parantsolattyaából a' nemesi fundusoknak mérésekre, és classificáltatásokra ki mentek, a' melly leg inkább okozta a' déli Prussziában való insurrectiót. Ennek első indítója volt a' déli Prussziában, egy volt *Gnesnai Castellanus*, ötet mások is követték, 's alattomban *Kosciuskó* is ingerlette, sőt a' mint mondják, néppel is segítette őket. A' *Gnesnában* hagyatott Prusszus őrizetet el fogták, kasszájokat el foglalták, az idegen hivatalosokat árestomba zárták. Ezt miveltek *Brzesc* ben is. Innen *Wloclawekbe* mentek, az ott volt Prusszusokkal öszve tsaptak, *Marvicz* hadnagyot meg ölték, fő nélkül maradt embereit pedig rabságra vitték. A' *Graudencz* ből (napnyúgoti Prussziának városából) hajókon *Warsóviába* vitetett puska port és munitiót is el tsipték a' *Vistula* vizébe hanyták, az azokat kisíró Prusszus tisztet és köz embereket fogságba küldötték. Onnan *Nieszawába*, *Thorunumhoz* 3 mélföldnire indultak, holott az ottan hagyatott Prusszus tsuportnak hült helyénél egyebet nem lettek. Azt mondgyák, hogy ez az imitt amott tsavargó insurgensek töbnire fel fegyverkezett parasztokból állanak, és semmi ártillériát nem hoz-

danak magokkal. A' Netz vize körül is számos insurgensek mutatták magokat, és egy tsuport Prusszus katonaságot el is fogtak a' *Bröslau* ország útja mellett. *Posnania* körül is láttattak már egynéhányan, de még eddig azt el nem foglalhatták; ellenben *Kalisch* és *Lissát* kezekre kerítették. Az utólsóbb városban sok német lakosok ölettettek meg általok. Hasonló szerentsétlenség történt *Fraustadton*, s. a. t.

*Lemberg*ből jött magános levél által tudósítatunk, hogy Cseh Országból 107 pattantyús, 40 munitió s szekér, és egynéhány ostromló ágyú érkeztenek légyen; *Aug.* 20 dik napján, de ezek sem fognak ottan sokáig múlatni, hanem tovább *Zamoseba*, vagy *Lublinba* menni az ármádiához. Az ott lévő Cs. K. tisztek írják, hogy az ott lévő Austriai ármádia immár egészen bé ment a' Lengyel földre Gróf *Harnoncourt* Feldmarsal, Gróf *Auersberg*, és *Schulz* Generáloknak vezérlések alatt.

Eggy *Aug.* 28-dik napján költ *Posnániai* levél írja, hogy a' déli Prussziában támadt insurrectió tökéletes lábra állott, az insurgensek *Aug.* 22-ik napján *Kostonben* öszve gyűltek; holott alája irták magokat az ottan kézzítettett *Confoederations-actának*, sok hadi tiszteket választották magok között, 's fő vezérekké *Niwriewski* vólt *Posnániai* Vajdát tették. Ez a' Generál leg ottan *Szrinbe* ment, és az ott lévő tábort kasszát, és magazinumokat el foglalta. Mások másfelé vették útjokat, és már most egészen hatalmuk alá vették déli Prussziát. Rendelt és küldött ugyan a' Prusszai király egynéhány regementeket az oda való insurgensek ellen; de mivel azok elégtelenek lesznek a' már egész divatjában lévő insurrectió tüzének meg óltására, kéntelen lesz *Warsóvia* ostromát félbe szakasztani, 's egész erejét az insurgensek ellen fordítani.

El nem halgathattyúk azt a' történetet, melly a' *Rajna* mellett táborozó Prusszus ármádiától

Lengyel Országba menni parantsoltatott vitéz *Szekuli Obesteren* esett. Útjában *Scarberk* Lengyel Gróffal öszve találkozáván, általa vaktában agyon lövetett. Látván *Szekuli Obesternek* lovásza kedves urának véletlen halálát, pistolt kapott, 's föbe lötte *Scarberk* Gróffot. A' Prussziai király rend kívűl meg szomorodtnak, és fel indúltak lenni mondatik kedves hadi tiszteinek el vesztésén, a' Lengyel Gróffot meg ölö lovászt pedig gazdagon meg ajándékozta, 's azt igrte nékie, hogy *Scarberk* Gróf örökségeiből fogja urához mutatott hűségét meg jutalmaztatni.

Berlinbe az a' hir jutott Lengyel Országból, hogy *Aug. 28* dik napján ismét 3 redutát, két ágyút, és egy haubitzát nyertek a' Prusszusok *Warsovia* alatt. Más nap próbálták ugyan a' Sarmaták a' töllök el vétetett helyet vissza nyerni, és mérgesen meg támadták a' Prusszusokat, de ekkor is vissza verettek. — A' meg ölettezett Lengyel hadi tisztek közt lenni mondatott *Bronikowski* Obester is.

Frantzia Ország.

Hollándiai Flandria erős várának *Sluysnek*, *Aug. 26*-dik napján lett meg vétetéséről következő jelentést küldött *Lacombe St. Michel* a' *Párisi* Conventhez: *Cassandriának* (*Cassandnak*) általunk lett el foglaltatása előjáró postája volt *Sluys* meg vétetésének. *Fructidornak* 9 dik napján (*Aug. 26* dikán), dél előtt marsiroztunk ebbe bé, 22 napig tartott ostromunk után. Már most a' három színű zászló lobog ezen erősségnek köfalain. — Ennek általunk lett ostromoltatása elegendőképen bizonyította, hogy a' Frantzia patrióták éppen olly álhatatosak a' természet és mesterség által meg erősített helyek akadályainak felül haladásában, mint ellenségeinek a' szabad mezőben való meg győzésében. — Héjjában nyitattak fel a' vízi tsatornák, héjjában beritatott el ez a' környék viz által, éggyetlen

egy keskeny töltés volt még, a' mellyen közelebb lehetett volna a' várhoz menni, 's ez is pedig minden nap kéttzer el borítottatott a' vizeknek özönyje által. Héjjában tüzelt az ellenség ezen tájra, semmi sem akadályoztathatta meg győzdelmes seregeinket. Ambátor sem éjjel, sem nappal szünete nem volt is az ágyú tüzeinek, ámbar a' tengernek habjai, és a' rossz idő velünk ellenkeztenek légyen; még is mindazáltal a' várnak köfalaitól egy pistoly lövésnire ásták bé magokat mina ásóink. Katonánk övedzetig úsztak a' vízbe és sárba; még is nemhogy el rettentettek volna az által, sőt inkább nyomorúságoknak közepezte is ily kiáltoztak: *Éllyen a' respublica!* Végtere a' köfalakra való fel hágás határozott meg, mellyet midőn nagy nyúghatatlansággal várták volna vitézeink, akkor jelentette a' várbeli őrizet, hogy kész velünk capitulálni, 's miért ne vinnénk azokat a' katonákat hadi fogságra, a' kik tartozó kötelességeket mivelték. — A' köztünk uralkodó nyavalyák miatt leg inkább óhajtották egészséges vitézeink a' vár ostromlásának végződését. Egy olly vár, melly ennekeelőtte 3's 4 hónapig is ki állotta az ostromt, 22 napok után hatalmunkba esett. Bombáink és tüzes golyóbisaink tsak nem egészlen meg eméztették a' várost, mellyben 150. ágyút, 's többnire mind érczből készülteket, igen sok olvasztott vasat, puska port, és mintegy 8000 flintát találtunk és nyertünk. 2000 Hollandus őriző katonák estek fogságunkba.

Ezen Hollándiai erős vár el vétetésének környülállásairól, ekként szól egy *Sept. 4* dik napján költ *Amsterdami* levél: „Külömbkülömbféle helyekről jött levelek erőssitik *Sluys* várának Frantziák által lett el vétetését. Az abban uralkodott nyavalyák, és kiváltképen a' vér has miatt lehetetlen volt az őrizetnek az ostromlást tovább ki állani, melly miatt annyira el lankadtak, hogy éppen semmi szolgálatot nem tehettek — tsak nem minden pattantyúsaink ispotályban lévén, nem

szolgálhattak a' bástyákon. Önnön maga a' vár Commendánsa is, a' vitéz *Duyn* Generál betegségbe esett. — Egyenlő szívvel meg vallyák a' Frantziák, hogy 8 vagy 9 ezer embereknél többbe került nékiek ez az ostrom, és még most is nagy betegeknek a' száma. — Közelebb közelebb jönnek *Bréddhoz* és *Herczogenbuschhoz*, még pedig nem apró tsuportonként, mint ennekelötte, hanem nagy számmal. Félő, hogy *Seelandiába* is bé ne üssenek, melly miatt ott is nagy hadi készületek tétetnek. „

Aug. utolsó napján, reggeli hét órakor nagy föld harsogás és indulás hallatott *Párisban*, melly a' *Grenelli* síkon lévő puska poros toronynak meggyulladásá által okoztatott, és a' melly alkalmatossággal 50 vagy 60 ember vesztette el életét, a' megsebesítetteknek számok is réá megyen annyira. *Lequinio* és *Tureau* jelentést tévén e' történetről a' *Convent* előtt, így szóllott *Delmas*, hogy az annak nézésére ment nemzeti képviselőknek jelenlételekben dült fült a' nép, 's otsmány szókat szóllott. Erre nézve a' köz jóra, bátorságra, és törvény-hozó *Commissiókra* bizta a' *Convent*, hogy vizsgálják meg, 's tanúllják ki a' nép hékételességének okait. Sok rossz indulatú emberek el hitették a' néppel, hogy bizonyos, szabadon botsátatott személyek gyújtották fel a' puskaporos malmot. A' *Convent*nek egy, proclamatiója tétetett közönségessé, mellyben a' tsendességre és vigyázatra serkentetnek *Párisnak* lakosai. — *Lecointre* vádolta el *August.* 29. dik napján *Billaud Varennest*, *Collot d' Herboist*, *Barrerét*, *Voulantot*, *Vadiert*, *Amart* és *Dávidot*, a' kikről t. i. azt hirezttette egy *Básiliai* levél, hogy ezek is *Robespierre* után küldettek az örökkévalóságba. *Lecointre* ellenek tett vádjának nevezetesebb pontjai ezek vóltanak, hogy ők is tagjai lévén a' köz jóra ügyelő *Commissiónak*, sok dolokban égyet értettek *Robespierrel*; hogy sok ártatlan embert tsukattak tömlöztbe; hogy sok jó lakost el rettentettek; sőt hogy a' *Convent*nek

tagjait is félelembe ejtették, azt hirteltetvén, hogy 30 közzülök meg fogna fogattatni; hogy *Robespierrel* égyütt el rontották a' Convent gyűléseiben való szabados elmélkedést és szóllást; hogy az egész Fr. republicát gyálfba borították, 100 ezer lakosnál többet hányatván tömlötzőkre, kik közül sokan 80 elztendős vénnek, mások jó paterfamiások, sokan hiv védelmezői vóltanak a' hazának. — *Lecointre* vádjainak, és *Gujon*, *Billaud-Varennés*, *Cambon*, és *Thuriót*, azokra tett jegyzéseiknek tsendes meg halgattatása után, azt végzette a' Convent, hogy *Lecointre* vádjait a' leg nagyobb meg indulással meg veti, és hogy az általa hamisan vádoltatott személyek a' közönséges kivánsághoz illendöképen viselték, legyen magokat. " s. a. t. Ebből ki tettzik, hogy még is éinek *Barréré*, *Collot d' Herbois*, 's felylyebb említett társaik, hanem tsak ugyan igaz az, hogy a' Conventnek ezen végzése ellen még most is dúl fül a' *Párisi* nép, és hogy nehezen fogják a' *Lecointre* által el vádoltattak, a' szent gvillotinét el kerülni. Az is igaz, hogy a' békételen nép erőssen sürgeti a' nemzetnek eredeti ölzve gyűlését, és a' Convent tagjainak meg változtatását; ezek ellenben azon iparkodnak, hogy tovább is meg maradhassanak előbbi tekéntetekben és méltóságokban, azt adván okául, hogy ők a' republicának mind külső, mind belső körülállásait leg inkább értik és esmérik.

Ugyan ezen gyűllésben tett *Treillard*, a' közjóra ügyelő Commissiónak nevében arról jelentést a' Convent előtt, hogy a' *dominus Telegraphus* (így neveztetik az az alkotmány, melly által a' leg távolabb történt dolgokat is kevés szempillantás alatt lehet másokkal közleni) azt az örvendetes hirt hozta *Párisba*, hogy *Fructidornak* 13-dik napján (*Aug. 30 dikán*), reggeli hat órakor *Conde* vára is fel adta légyen magát. Mingyárt ekkor azt végzette a' Convent: 1.) Hogy *Conde* ennekutánna *Nord Libre* nek hivattasson. 2.) Hogy az azt ostromlott ármádia érdemessé

tette magát a' haza eránt. Ezen végzése a' *Telegraphus* által ismét *Condébe* küldettek, a' mely-lyekre, még a' Convent ülésének vége, előtt onnan a' válasz vissza jött.

Kételkednek a' Német Tűdósok, hogy ezen új alkotmánynak a' *Telegraphusnak*, *Chappe* Fr. híres mechanicus lett volna első fel találója. Értelmeknek erősítésére, a' levegő égően úzó hajónak, avagy laptának (*globi aërostatici*) históriáját hozzák elő: Ennek találmányát *Montgolfiernek* tulajdonítják a' Frantziák, a' Német Tűdósok pedig egy *Lana* nevű német Jesuitának, a' ki azt az *Aërostaticának* regulái szerént szépen ki dolgozta, de nem lévén másoktól pénzbeli segítsége, nem vonhatta próbára elmés találmányát — míg végre *Montgolfier* kezébe akadván a' fent nevezett Jesuitának *Landnak* írásai, azokat által tanulta, gondolattyaait maga hasznára fordította, és mint tulajdon találmányát, úgy trombitálta ki a' tűdós világ előtt. A' *Telegraphusnak* sem *Chappe* volt első ki koholója, hanem a' mint a' Német Tűdósok mondják, egy *Bergstraesser* nevű *Hanau* Professor, a' ki 9, sőt 10 esztendővel ennekelötte egy hasonló alkotmányról ki adattatandó könyvről tett jelentést, mellyre sok Cs. K. hadi tisztek is fizettek elő pénzt. De mi okból, miből nem, bizonytalan, félbe maradott munkája, mellyet *Chappe* uram magának meg szereztén, mind addig hányta vetette elméjét, míg a' *Bergstraesser* által találatott fundamentomon a' *Telegraphust* el készítette, és már most magának tulajdonítta annak első fel találását.

Aug. 26 dik napján tartatott ülésben olvastatta fel a' Convent, a' *Genevai* republica követyének írását, mellynek rövid summája e' vala: „*Polgári képviselők!* A' *Genevai* fő hatalom vállalzott engemet maga képviselőjévé a' Frantzia republicánál. Nem vagyok király embere, sem nem néhány aristocratáké, hanem a' népnek embere vagyok. Meg újjtom azon kérésemet, mely-lyet már *Májusnak* 24-dik napján előtökbe terjel-

tettem, hogy nékem egy olly napot mutatnátok, mellyen közöséges helyen és módon esmérnétek meg rangomat. Annyival inkább szerentsét kívánok követségemhez, a' mennyivel nagyobb bizodal-mam vagyom ollyatén férfiakkal való esmeretségre, és közelebb való égyességre, a' kik ugyan azon principiumokat tartják és védelmezik, a' mellyeket én eleitől fogva szívemben viseltem.

Reybaez István Salamon.

Ezen irásnak fel olvastatása után, *Barrere* javasiására azt végzette a' Convent, hogy a' *Genevai* követnek meg esmértetése ugyan azon módon vitetessen végbe, a' melly módon végbe ment az Amériakai követnek meg esmértetése.

Következett napon, u. m. *Aug.* 23-dikán a' fent nevezett *Genevai* követ, titoknokja, és sok *Genevai* lakosok által kisírtetvén a' Convent palotájának belső részébe bé vezéttetett, és az Elő üléssel általellenben leültetett.

Elegyes Tudósítások.

Guadelouppéből Londonba küldetett levelek jelentik, hogy a' győzedelmeikben fel fuvalkodott Frantziák ott is nagy hadi készületeket tesznek, és hogy öszve szövetkezvén a' *Mulattákkal*, és fekerékkel, a' kik az Amériakai szigeteknek igen változó egéhez hozzá szoktak, keménnyen fenyegetik a' Brittusokat. — Egy külső Országi újság levél azt hirdeti, hogy *Devins* Generál, változó egészsége miatt, kéntelen vólt az Olasz Országi Cs. K. armádiának kormányáról le mondani, mellyet *Austr. Lombárdiának* kapitánya *Ferdinand* fő hertzeg, válalt magára, a' ki épen azért utazott *Turinba*, hogy ott tanátskozhasson a' hadakozásnak további folytatásáról a' Sárdinai királlyal. — A' *Kusseli* Tanátsos *Koch* úr egy memorialist küldött a' *Párisi* Conventhez, mellyben panaszt tett a' Frantzia nemzeti biztosok ellen, a' kik azon várost minden ok nélkül porrá égettették. *Hencz*, a' ki egy vólt azok közzül az irgalmatlan biztosok közzül, mingyárt meg fo-

gattatott a' Convent parantsolattyára, és hogyha ki sül ellene a' dolog, el nem kerüli a' gvilotinét. Egyfzersmind arra kötelezte magát a' N. Gyűlés, hogy ha a' Koch úr memorialisában feljegyzett környüállások igazazaknak lenni találatnak, egészlen fel fogja Kusselt a' nemzet kalföldének költségen építtetni.

Egy Coste nevü Carolinai, nevezetesen Charlois-i pap, egy olly új hadi alkotmányt talált, mellynek tűzét lehetetlen meg óltani. Tulajdonképen *carcasse* (*olla ignaria, sferamentis varii generis referta*) az az, ollyan fazék ez, mellybe vas darabok rakattatván, 24 fontos ágyúkból 800 lépésnüre lehet löni. Ezt az öidöklő találmányt a' Párisi Conventól közlötte a' fent nevezett Carolinai pap, 's többek közt ekként fejezi ki magát küldöt levelben: Hogyha, úgymond, eggy 72 fontos ágyúval lövettetik ki ez a' *carcasse*, nints olly 120 fontos ágyú, a' melly ellene állhasson, és hogyha hat, illetén *carcassekkel* meg töltetett ágyúkkal rakott linea hajó Európának minden tengeri ereje ellen menne, még tsak egy tsonakotska se maradna közüle épen, mind meg emézténé ez az új találmány. Négy nagy ágyúk elegendők volnának az ellenség egész flottájának a' ki kötő helytől való el távoztatására, avagy hogyha közelebb menni bátorkodna, egészlen meg emézténé. A' szárazon való tsakokban sok kárt lehetne tenni az ellenségnek. Usságában az illetén *carcassek* által s. a. t. Küldöt levelének végén, esküvéssel kötelezi magát Coste pap, hogy ha a' Párisi Conventnek nem fogja eztzeni ezen új találmányt hasznára fordítani, soha senkinek se fogja azt ki nyilatkoztatni. Minthogy ez a' Coste pap találmánya nem egyéb, hanem az úgy nevezett *ignis graecus*, az az, görög tűz, melly már ennekelötte, XV Lajos király alatt készített, de a' mellyel való élés akkor is meg nem engedtetett; annak további meg vizsgálása, a' közjóra, tengeri, és hadi dolgokra ügyelő Commissióksa bizattatott.